

PRIMORSKA DELAVSKA ENOTNOST

GLASILO ENOTNIH SINDIKATOV ZA SLOVENSKO PRIMORJE IN TRST

Leto 2., šte. 8 - Cena 4 lire

TRST, četrtek 7. februarja 1946

Uredništvo in uprava: Via Carducci 6
telef. 82-50 — Rokopisi se ne vračajo

Zahtevamo epuracijo

Vedno več glasov slišimo, ki resno opominjajo pred novo nacistično nevarnostjo. Povprečne se bo zdelo vse to zelo čudno. Po njegovem skromnem pojmovanju je bila vojna proti nacizmu uspešno zaključena z znano vseh svobodoljubnih narodov. Za izločitev vseh kvarnih vplivov nacističnega pa so itak takozvana epuracijska sodišča.

Teoretično je tako logično razmišljanje popolnoma pravilno, vendar se s praktičnim življenjem ne sklada in ga dejansko stanje stvari popolnoma zanika. Vsi znaki v vsakdanjem življenju jasno in neizpodbitno dokazujejo, da je ta nevarnost zelo tehtna in povzroča resne skrbi pri vseh demokratično razpoloženih narodih, ki jim je blagostanje in mir v svetu najužnejša potreba pri bodoči ureditvi družbe. Vsi ti znaki, ki se pojavljajo, ne morejo biti ugoden znak za bodočo svetovno ureditev in za zagotavljanje mednarodno razpoloženosti ter ustvarjanje pogojev, ki omogočajo v napredujujučih narodov pri ustvaritvi boljšega sveta.

Nacistični elementi vedno jasneje vidijo, da se vsa borba proti vsem ostankom nacizma ne izvaja v prvotno zamišljenem obsegu in z dovolj izdatnimi ukrepi. Po končani vojni so bili oni sami sveto prečiščeni, da se bo proti njim najstrožje postopalo. Toda kmalu so uvideli, da njihov položaj ni tako brezupen, postajali so vsak dan nesramnejši. Dokazov za to njihovo nesramnost imamo v raznih delih dovolj, za nas same pa so najmerodajnejše prilike v naši pokrajini.

V vseh panogah javnega in gospodarskega življenja so se ponovno pojavili elementi, ostanki stare fašistične uprave, ki še vedno uživajo zaupanje odgovornih upraviteljev naše pokrajine in delodajalcev. Tako je n. pr. »Consorzio Agrario Provinciale« v Trstu, Gorici in Pulji še vedno v rokah stare uprave, ki je sestavljena iz pravovernih fašistov. Naši kmetje so se borili ob strani velikih zaveznikov in so prispevali ogromne žrtve v prepiranju, da bodo po tej vojni sami odločili o svoji usodi in da jim bo dovoljeno organizirati lastne kmetijske organizacije. Toda, žal moramo ugotoviti, da vsa predanost za časa vojne nič ne zaleže, in da se še vedno upoštevajo stare fašistične kmetijske organizacije in njihove fašistične uprave.

Tudi stavka tržaskih delavcev proti fašističnim ostankom nas resno opominja. Pohvale vredna odločnost tržaskih delavcev, ki ne gleda na lastne žrtve, do slednje hodi po poti, ki si jo je izbrala za časa zadnje svetovne vojne, ko se je pričelo boriti proti nacističnim nasilju. Preveč živo je vse gorje, ki ga je ljudstvo te pokrajine doživelo, da bi moglo mirovati, preden se ne odstranijo vse te nevarnosti, ki so povzročile toliko razdeljenosti in toliko gorja v svetu. Borba proti zadnjim ostankom fašizma je pogoj in edino možni način, da se ustvari demokratično razpoloženemu ljudstvu boljša bodočnost. Od iskrenosti in doslednosti v borbi proti tem ostankom je odvisen ves naš nadaljnji razvoj. V tem pogledu si mora biti ves demokratični svet edin in neposviten.

Delovno ljudstvo je in bo ostalo veren pobornik demokratičnih načel. Ostalo bo verno in dosledno v svojem prepričanju, da ne sme prenehati z borbo proti fašizmu in vsem nedemokratičnim pojavom. Ne sme in ne more prenehati svoje borbe, ker bo le na ta način doseglo lepo bodočnost, bodočnost v kateri ne bo strahu pred novimi kršitvi miru in življenjske varnosti delovnega ljudstva. Dolžni smo to borbo dosledno voditi do končne zmage.

SVETOVNA SINDIKALNA FEDERACIJA

bo s posvetovalnim glasom sodelovala v gospodarskem in socialnem svetu ZN

MOSKVA — Mednarodni opazovalci Prave pise: S 7-6 glasovi je bila sprejeta resolucija, da sme svetovna sindikalna federacija s posvetovalnim glasom sodelovati pri delu gospodarskega in socialnega sveta ZN. To bi mogli smatrati za nekaj uspeh, če ne bi okolnosti, ki so spremljale diskusije, kompromitirale izidov za razpravljanje o tem vrpaščini pri glavni skupščini.

Ze sam predlog, da bi se povabila ta ugodna mednarodna organizacija k sodelovanju pri delu, ki stremi za konsolidacijo gospodarskih in socialnih prikl delovnih množic, je nalezel na trdovraten odpor ne-katerih delegatov, zlasti pa delegacij ZDA in Velike Britanije. Dodali bi tudi, da so od-bili resolucijo, naj se predstavnik svetovne sindikalne organizacije povabijo kot uradni gostje glavne skupščine.

Delovne množice vseh svobodoljubnih de-žel so dale neštete žrtve v vojni proti fašizmu. Sedaj nosijo breme teške zapušči-ne preteklih let. Interesi delovnih množic bi morali sedaj prav posebno zanimati gospo-darski in socialni svet.

Delavci vseh dežel so globoko zaintere-sirani na trajnem in stalnem miru od vsega začeta stremela za tem, da se podpre med-narodna mirovna ureditev in sodelovanje z organizacijo Združenih narodov

Te težnje organiziranih delavcev so nale-žele na polno razumevanje nekaterih držav. Mnogim delegacijam in organizacijam Zdrže-nih narodov se zdi zelo potrebno, da bi sve-tovna sindikalna organizacija zelo aktivno sodelovala pri delu glavne skupščine in nje-pozvala učitelje, umetnike in pisatelje, naj se aktivno udeležujejo kulturnega in izo-bratevalnega dela strokovnih zvez, njih organov. Toda vsak tak poskus med-narodnega združenja organiziranih delavcev naletel na ostro odklonitev nekaterih dele-gacij.

Nekaj podobnega se je dogajalo v San Francisco. Voditelja britanskih strokovnih zvez Citrine in Edwards sta odkrito kriti-zirala v javnih izjavah stališče britanske de-legacije v San Francisco, zlasti pa stališče

Iz federativne ljudske republike Udarniško delo v Jugoslaviji

Med tem ko je pri nas težko najti zapo-slitev in ko jo najdemo, so pogoji taki, da ni mogoče živeti, živi današnja Jugoslavija v polnem jeku udarniškega dela. Med seboj tekmujejo podjetja in posamezniki, ki pri-spevajo k izboljšanju in povečanju pro-izvodnje. Sedaj se vrši tekmovanje, ki bo doseglo svoj vrhunec prvega maja. Pripra-ve za tekmovanje so prvi začeli rudarji premogovnikov. Zeniški rudarji so pozvali rudarje vseh premogovnikov, naj začnejo tekmovalni prevega februarja. Tudi rudarji iz Treptce pozivajo rudarje vseh drugih ru-dnikov na trimesečno tekmovanje. Vsa in-dustrijska podjetja v Jugoslaviji sklicujejo konference zaradi priprave na množična de-lovna tekmovalna.

Ljudstvo si gradi novo republiko tudi v uradih, kjer umski delavci tekmujejo med seboj za boljši učinek in kvaliteto dela. Ne tekmujejo le v proizvodnji, temveč tudi v varčevanju s surovinami in zboljšanju delovne discipline.

Delavci tekmujejo med seboj tudi v dru-gih panogah, kot n. pr. v zidanju in ure-jevanju delavskih stanovanj. Znano je, da je bilo za časa okupacije porušenihih veliko številno poseljenj ter da so delavci prisiljeni začasnno živeti v skromnejših stanovanjih, ali celo v barakah.

Kratke vesti

VARŠAVA — Pred dnevi se je v Varšavi končala vsespokajna kulturno-vzgojna konfe-renca strokovnih zvez. Sprejeta je bila re-solucija, ki poudarja, da je bilo na stoli-ne tovarniški klubov in športnih klubov, ter desetice kulturnih domov. Obnovljene so bile knjižnice, ki so jih hitlerjevski osvaja-ječi barbarosko opustošili.

London (BBC) — Danes so se ponovno razbila pogajanja za rešitev stavke v jek-larski in motorni industriji. Skupno število stavkojučih delavcev znaša sedaj v ZDA 1.500.000.

Zagreb (Tanjug) — Pred okrožnim ju-dskim sodiščem v Osijeku se je vršil proces proti ravnateljem in nekaterim nameste-nicem velike tovarne v Osijeku, ki so se ha-vili z ogromnimi črno-borzijskimi špekulacijami z moko. Dva obtožena sta bila obsojena na smrt z ustrelištvijo, ostali pa na prisilno delo od 10 do 20 let.

LENINGRAD — V Leningradu je prispela iz Moskve finska sindikalna delegacija.

100.000 lir so darovali idrijski rudarji za naš tiskovni sklad

Prejeli smo poročilo, da je sindikalna po-družnica idrijskih rudarjev poklonila 100.000 lir za tiskovni sklad našega glasila.

Pismo navaja nadalje, da so tudi ostale podružnice delavskih sindikatov sklenile podpreti ta, za vse delavstvo preproste in strokovni časopis.

S tem je delovno ljudstvo Slovenskega Primorja in Trsta ponovno dokazalo svojo enotnost, ki jo ne more razbiti in razdvoiti niti modra črta. S tem svojim darom so idrijski rudarji dokazali svojo stanovsko zrelost in potrebo po lastnem glasilu, ki mu morajo biti dane vse možnosti za neoviran napredek in razvoj.

Iskreno se zahvaljujemo zavednim idrijskim rudarjem za njihovo lepo darilo in jim zagotavljamo, da bomo vedno po svojih najboljših močeh izpolnili želje delovnega ljudstva Slovenskega Primorja in Trsta, ne oziroma se na umetne pregrade.

Resnica o zadrugah vojnih oškodovancev

Da ne bi bilo nesporazumov glede Zadr-ge vojnih oškodovancev, o kateri odgovorni upravni elementi trdijo, da so jo le slučajno spoznali pred dobrim mesecem dni, smo zbrali nekaj podatkov, ki dokazujejo, da se je Zadruga že davno prej trudila, da bi bili ti elementi o njej poučeni.

4. 10. 1945
je bila Zadruga vojnih oškodovancev usta-novljena ter od takrat pravno obstoja;

25. 10. 1945
je zadruga poslala g. polk. Bowmanu spome-nico, v kateri je pojasnila, kaj name-rava delati. V njej je tudi opisala težko sta-nje naših porušenihi vasi s prošnjo, naj ZVU takoj prisloži na pomoč.

17. 11. 1945
je bila vložena podobna spomenica pri gu-vernerju v Gorici.

27. 11. 1945
je bila vložena spomenica tudi pri g. ma-jorju Richardsonu pri Uradu za delo v Tr-stu.

18. 12. 1945
so oficirji ZVU javili ljudstvu v Mavhinjah, da bodo obnovili vas zastojni in da je treba takoj pristopiti k delu, da bodo dali za to

Uvedeno je akordno delo. S tem je sle-hernemu delavcu omogočeno, da s proizvo-valnim delom zasluži več kot pri režijskih mezdah. Pri tem moramo poudariti, da vendar tudi režijske mezde predstavljajo dovoljen dohodek za kritje vseh družinskih stroškov posameznega delavca ali uradnika. Vendar dobi vsak marljivo delavec pri-znanje, če se posebno izkaže na delu. Vsi udarniki dobijo posebne nagrade.

Pri izvajanju udarniškega dela se vedno pojavlja potreba tesnega sodelovanja med sindikati in upravo podjetja ali tovarne.

Udarniško delo vodijo sindikalni organi. V Srbiji so že tekmovali rudarji in name-ščenci v rudnikih. Pred kratkim se je se-stala v Beogradu komisija, ki je ocenila rezultate tega tekmovalja.

Pobudo za tekmovanje so dali rudarji iz sremenskega rudnika »Vrdnik«. Vsi srbski rudarji so takoj navdušeno sprejeli ta po-ziv. Tekmovanje se je pričelo lani prvega oktobra in je trajalo do prvega januarja 1946. Po trimesečnem tekmovalju so do-segli najboljši rezultat ravno rudarji »Vrd-nika«, ki so dali pobudo za tekmovanje.

Zadali so si nalogo, da bodo povečali v času tekmovalja predvojno proizvodnjo za 10%, v resnici pa so jo povečali za 11%. Vrdniški rudarji bodo nagrajeni s prehodno rdečo zastavo. Predaja te zastave se bo izvršila na svečan način v samem rudniku. Drugo mesto v tekmovalju je zavel rudnik Stari Kostolac, ki je prekoračil načrt tekmovalja za 3%. Tudi tretji rudnik je povečal pred-vojno proizvodnjo za 10%.

Rudniki kolubarskega bazena: »Junkov-cie in »Kolubara« so prav tako pokazali

DOSEŽEN JE MEZDNI SPORAZUM

Po trimesečnih pogajanjih je končno dose-žen in podpisan sporazum o mezdah med zaslopniki delavcev in delodajalcev. Spora-zum je bil podpisan 1. februarja. Podpisali so ga zastopniki Enotnih sindikatov, Julij-skih sindikatov in Združenja industrijscev.

Po tem sporazumu so bili delavci razvr-ščeni v razne razrede po strokah.

Stroka A vsebuje kovinarje, mizarje, grad-benike in oblačilno stroko, ki dela po meri.

Stroka B: kemična, prehranjevalna, obla-čilna serijska proizvodnja, obdelovanje lesa (žage), rafinerije, prevoznistvo.

Stroka C: industrija cementa in kamena, konzerviranje hrane, trikotaža, pralnice, ke-ramika.

Stroka D: tekstilna industrija.

Grafična, novinarsko tiskarska, gleda-lišna, ACEGAT in slične stroke, ki imajo poseben položaj, niso vključene v ta spo-razum, ampak se bo določil njihov položaj s posebnimi kolektivnimi pogodbami, ki se bodo sklenile v teku tega meseca. Isto velja tudi za vse vrste industrije, ki niso vključene v tem sporazumu.

Minimalne moške plače v raznih indus-trijah so sledeče:

Specialist	Strok	Dinar	Navaden delavec	specialist dinar
A	L	21.—	19.—	17.90
B	"	20.—	18.10	17.05
C	"	19.—	17.20	16.20

Te minimalne plače veljajo za industrijo v Trstu, Trzinu in Miljah. Za ostale kraje naše pokrajine se zmanjšajo za 5%.

Žene in mladoletni delavci

Za žene in delavce izpod 20 let starosti se določajo minimalne plače iz minimalnih plač kot je navedeno v gornji razpredelnici z omejitvami, ki veljajo po dosežanih mezd-nih sporazumih. Žene, ki vršijo dela, ki jih po navadi opravljajo moški delavci, so tudi v plačah izenačene z moškimi.

Za akordno delo bo veljala osnovna pla-ča, kateri se pristaje določen odstotek.

Določeno je, da mora delavec zalutiti pri akordnem delu najmanj 10% več kot pri normalnem delu, plačanjem na uro.

Za uradnika, zaposlene v industriji, se bo določili plačilni pogoji s posebnim spo-razumom.

velik napredek v pogledu proizvodnje. Do-bili so nalogo, da krijejo potrebe Beograda s premogom. Po začasnih težavah sedaj že uspešno izvršujejo to nalogo.

Večkrat nalete delavci na porušeno to-varno ali uničen rudnik. Z udarniškim de-lom usposobijo najprej svoje podjetje, ga stavijo v pokret, nato pa nadaljujejo s pro-dukcijskim delom. Večkrat se zgodi, da de-lavci v enem tednu popravijo porušene ob-jekte in začnejo z delom.

Mnogo pozornosti posvečajo tudi socialni akciji. Večkrat delavci raznih podjetij, to-varni ali rudnikov prihitijo v pomoč poru-šenim ali poškodanim vsem ter gradijo ljud-stvu nove domove.

Delavci udarniki nikoli ne pozabijo svo-jege tiska, svojih tovaršev iz osvobodilne borbe in partizanskih sirot.

Zaskrbljeni smo radi brezposelnosti Število brezposelnih v Trstu, Gorici in Trzinu znaša 21.949

Število brezposelnih v Trstu, Gorici in Tr-zinu je znašalo 20. januarja t. l. 21.949. Naj-več brezposelnih je bilo moških, katerih število je znašalo 12.673. Brezposelnost žensk je dosegla število 7.485, medtem ko je bilo brezposelnih 1.841 vajencev.

Ako upoštevamo, da ima pretežna večina brezposelnih družine, ki jih morajo hraniti, moramo zgornji številki pri jako skromnem računanj, pristeti se nadaljnih 10.000. Na ta način dobimo okroglo število 30.000 ljudi, ki morajo v današnjih težkih gospodarskih prilikah gladovati in trpeti pomanjkanje.

Največje število brezposelnih šteje uradni-ski stan. Teh je 5.199. Sledijo jim razni roko-delci s 3.917. Tem kovinarji s 2.862 in neka-vificirani delavci s 1.787 itd. Ze iz samih številsk se lahko prepričamo, da prave indu-

Draginjske doklade

Razen plače, kot je določena v prejšnji razpredelnici, bodo dobivali delavci tudi draginjsko doklado po sledeči razpredelnici:

Dnevno	Mesečno
moški	moški ženske
Družinski pogla-vurjeji 1 osebo	170.— 170.— 4420.— 4420.—
Neporočeni	
nad 20 let	152.80 105.60 3970.— 3745.—
Med 18—20 leti	119.20 92.— 3100.— 2385.—
Med 16—18 leti	77.60 77.60 2020.— 2020.—
izpod 16 let	42.40 42.40 1100.— 1100.—

Draginjska doklada se računa po osem urnem dnevnem delu in se lahko tudi raz-del na tej osnovi. Za vsako uro nad osem normalnih ur dnevnega dela se bo plačala tudi določena vsota draginjske doklade.

Draginjska doklada bo vračunana v polo-vičnem iznosu tudi pri obračunavanju no-voletne nagrade in 13 plače.

Za tekstilne delavce so določene mini-malne plače, ki gredo za moške delavce od 18.— do 8.75 na uro, a za ženske od 11.50 do 7.75 lir na uro.

Tudi te plače veljajo za industrijo, ki se nahajajo v Trstu, Trzinu in Miljah. Za ostale kraje se plače zmanjšajo za 5%.

Veljavnost sporazuma teče od 1. februa-rija t. l. in traja dokler ne bodo podpisane sklenile novega sporazuma.

Sindikalni poročevalci

Skopje (Tanjug) — Državna tekstilna tovarna Vardar v Skopju je delala pretek-lo leto samo s polovico celotnega števila stavke, vendar pa je dosegla proizvodnjo iz leta 1939. To je bilo mogoče samo za-riadi udarniškega poleta delavcev.

Ob pričetku tega leta je bil uveden re-kordni sistem, ki je dosegel povečanje pro-izvodnje za 25%. Delavci so akordni sistem z navdušenjem sprejeli, kajti poprej so do-bivali dnevno 104 dinarje, danes pa dobi-vajo povprečno 157 dinarjev.

Moskva (Tass) — Izvestja objavljajo da-nes različne podatke in številke, ki prika-zujejo življenjsko silo kolhoznega sistema in patriotizem sovjetskih kmetov. Pred ok-tobrsko revolucijo je bila ruska zemlja tako-le razdeljena: 152.500.000 ha je bilo v po-sesti carja, veleposestnikov in samotano-v,

je bilo poudarjeno v časniki in na sestan-kih. Zanimaja nas tudi, kaj delajo gospodje guvernerji v raznih okrajih, ko je vendar njihova dolžnost skrbeti za to, da spozna-jo stanje v njim poverjenem področju. Da so Mavhinje popolnoma porušili naci-fašisti je bilo znano pristojnemu guvernerju v Tr-ziču, ki je že avgusta meseca dobival s kamioni vodo prebivalstvu požganihi Mav-hinji. Avgusta meseca je torej ZVU gotovo videla, da je vas požgana. To je vedel in vedel celo vsak njihov šofer in vojak, vedelo je ljudstvo vse okolice, vedeli so končno vsi. Toda ZVU mora danes »uradno ugotoviti to, kar je davno vsakemu znano, pa tudi njej.

Radi bi vedeli, ali naj »uradno ugotovi-mo«, če smo se zares borili, dajali svoja življenja in imetja tudi za zavišne intere-se, da bi se nam končno priznale vse pra-vice, ki iz tega izvirajo.

Mariupol (Tass) — V Mariupolu je pri-čel delovati drugi ogromni plavž s kapaci-teto 350 ton. Včeraj je ta visoka peč v jek-larni Azovstal proizvajala prvo jeklo.

Pariz (FP) — Zvezni odbor Splošne konfederacije dela je sprejel načrt o re-or-ganizaciji francoske narodne banke, ki ga je pripravil zvezni inštitut za gospodarska proučevanja. Odbor bo poslal ta načrt ko-munistični, socialistični in radikalni stranki.

New York (BBC) — Danes opolnoči se bo v pristanišču New York ustavil ves promet. V stavko bo stopilo 3500 delavcev na vla-čilnic. Pridužilo se jim bo 2000 prisilnihih delavcev.

Zmaga delovnega ljudstva plod enotnosti in borbenosti tržaskih delavstva

Stavka tržaskih delavcev v borbi proti fašističnim ostankom je trajala 5 dni. De-lavstvo ni hotelo delati skupno s fašistič-nimi elementi, čeprav jih je opustila epu-racijska komisija. Smatralo je, da ne more delati z onimi, ki so ga do včeraj preganjali v imenu fašizma in ga stili k delu za nje-govo zmago. Poleg tega so bili ti elementi znani kot nasilneži. Uprava CRDA-e je štiti-la te delovodje in t-hnike. Kljub tej zaščiti je delavstvo pokazalo, da se z enotnostjo lahko vedno uveljavi ljudska volja, proti vsem spletkam reakcije. Čeprav jim je u-prava tovarne prešla na vse načine in jih

celo prikrasala na hrani, so delavci z bor-beno odločnostjo dosegli zmago.

V sredo se je podala komisija, sestavljena iz članov Enotnih sindikatov, na čelu s tov. Radichem in upravo CRDA-e. Dolgo so se razgovarjali z zastopniki ladjedelnice baronom Economom, A. Cosulichem in ravnatel. Moretjem. Končno so dosegli spora-zum, po katerem se bo ustanovila posebna komisija. Komisija bo sestavljena iz članov tovarniškega odbora in bo odločala ali naj se epurirani elementi sprejmejo v tovarno. Če jih sprejmejo, bodo tudi odločali, ali naj se jim zmanjšajo kvalifikacije ali ne. Ako bi se uprava tovarne in komisija to-varniškega odbora ne sporazumeli, bo spor rešil razsodnik, ki bo končno odločal o u-sodi teh delavcev.

Ko so razgovori končali, je tov. Radich poročal delavstvu o uspehu. Zato je bilo sklenjeno, da se konča stavka ob 16.30 uri. Tov. Radich je poudaril solidarnost vsega delavstva v odločnih trenutkih in pozval delavce, naj vztrajajo v svoji veri, ker bo do edino tako dosegli spoštovanje svojih pravic. Stavka se je končala pod pogojem, da se takoj odstranijo nezaželeni elementi. Ti morajo priti pred komisijo, katere bo odločala o njihovi nadaljnji usodi.

Obe strani sta se sporazumeli, da pre-važna mešana komisija lahko v pretes ob-tožbe in razne druge moralne napake neza-željenih elementov. Če bi ne mogli spo-razumeti, bo v teh primerih razsodil dr. Levutis. Te obtožbe je treba rešiti do 15. t. m. Ta sporazum stopi v veljavo, če se bosta z njim strinjali obe zainteresirani strani. Očistihi elementi pa se morajo ob-vezati, da do 15. t. m. opolnoči ne bodo pri-hajali na delo. Do takrat bodo proučili po-dne primere in prizadeji bodo sprejeli raz-sodbo komisije.

Za časa stavke smo opazili med delav-stvom mnogo primerov tovarštva in soli-darnosti. Tovarna pri Sv. Marku ni hotela dati stavkojučim delavcem hrane. Položaj so rešili delavci plavžev in livnice ILVA-e. Prinesli so svojim tovaršem na ramenih 1000 obrokov hrane. Ta znak solidarnosti je navdušil delavce, ki si je znal duška s pre-piranjem partizanskih in patriotskih pesmi ter z vzklikanjem Titu, Stalinu in slovensko italijanskemu bratstvu. Tudi delavstvo dru-gih tovarni in krajev je bilo popolnoma so-lidarno s stavkojučimi. Ako ne bi prišlo do sporazuma, bi tudi delavstvo iz Trzica so-lidarno stopilo v stavko.

Delavstvo je prepričano, da je borba proti zadnjim ostankom fašizma pogoj in edino možni način, da se ustvari delovnemu de-mokratičnemu ljudstvu boljša in mirnejša bodočnost. Ker je predano borbenemu delu za boljšo bodočnost, je delovno ljudstvo vedno pripravljeno podpreti iskrene napore za doseglo končnega cilja.

Lep dokaz pravilnega razumevanja za borbo delovnega ljudstva so pokazali tudi trgovci iz okolice tovarne Sv. Marka. Ti so poslali delavstvu hrano, ki so jo med seboj nabrali in pripravili za delavce.

Ganljivo je bil tudi primer žene, ki je iz svojih skromnih sredstev nabavila na črni borzi kruh in ga prinesla stavkojučim. Trenutek je bil neposreden in je jasno dokazal kako je delovno ljudstvo predano za svoja življenjske pravice.

V znak solidarnosti z delavstvom tovarne Sv. Marka so stavkali tudi delavci ladjedel-nice Lloyd, ILVA-e, tovarne strojev pri Sv. Andreju, tovarne OMA-e in Sv. Roka v Miljah.

Rešitev tega spora pomeni za vse delovno ljudstvo zmago demokratičnih načel nad temnimi reakcijskimi silami, ki bi rade omejale odločnost demokratičnih množic. Delovno ljudstvo pa se je obogatelo z novim izkuštvom. Ta primer je poleg nešteti po-dobnih primerov jasno pokazal, da morajo reakcijske sile vedno znova položiti oro-je pred zdravim, življenjskim razpoloženjem najširših slojev. Enotnost in odločnost de-lovnih sil sta vedno odločujoča momenta v borbi proti vsem razbojškim in protiljud-skim poskusom. Ljudstvo si je izbralo to pot in od nje ga ne bo odvrnil nihče.

Washington (BBC) — Predsednik Tru-man je snoti izjavil, da se še ni bavil z vprašanjem zaposlitve v ameriških jeklar-nah. Dodal je, da jeklarska industrija ni sto-pila v stik z vlado glede povišanja cen. Po-gajanja za prekinitev stavke so na mrty točki. Zaradi razjenja stavke pričakujejo se ta teden ustavitve dela v vseh Fordovih to-varnah. Družba »General Motors« je odkli-nila pristane na delavske zahteve. 96 to-varn ne dela.

Madrid (Radio Milano) — Prišlo je do prve velike stavke v Španiji po letu 1936. 4000 tekstilnih delavcev je za 4 dni prene-halo delati v Manseriji, kakih 50 km od Barcelone v protest proti pomanjkanju ži-vil.

Španski listi poročajo o stavki, ki je po španskih zakonih protizakonita.

Nikar ne odvezemajte več!

I. DNEVNI RED

skupščine Pokrajinskega Izvršnega odbora in Mešnega odbora Enotnih sindikatov. Strokovnih odborov, odborov in podobnoh ter tovarniških poverjenikov Enotnih sindikatov, ki se je vršila 2. februarja 1946:

1. Razpravljanje o najtežjih in najnujnej-sih problemih, ki v teh dneh težijo delav-stvu.

— opozarja predvsem oblasti na prebival-stvo na tragično stanje desetisočev dru-žin, ki so obsojene na lakoto, ker nimajo nobenih sredstev za vzdrževanje ter predlaga formalno zahtevo, naj se takoj podvzamejo in izvrše mere, ki jih je omenil g. polk. Smuts 16. januarja in ki se nanašajo na ukinitve odpustanja de-lavcev iz službe ter naj postanejo takoj izvršne tudi podpore za brezposelne de-lavce;

— smatra, da bi postali skoraj vsi ničevi rezultati tržaskega sporazuma, če bi ZVU zmanjšala dajatve iz rezervnega sklada za dopolnilo plač na 66% in še to v primeru, da delavce ne doseže 40 de-lovnih ur na teden.

Sedanje omejitve potrošnje električnega toka zares zmanjšujejo za en dan tedensko delo v raznih tovarnah. Delavske množice terjajo, naj se ta dan izplača iz rezervnega sklada in naj se izvajajo dosežanih pred-pisi, ker se edino tako lahko izključi popol-na izguba dneva tedensko. Zato za-hteva, naj se spet uveljavi izplačilo dopol-nila plač v znesku 75% za vse izgubljeno delo izpod 48 ur tedensko.

Zborovanje tržiškega delavstva

Enotnost delavstva v Trzinu

Referat tov. Marina Solterja

Tovariši delavci iz Trzina so imeli 30. januarja veliko delavsko zborovanje. Prisotna sta bila tudi predstavnika Pokrajinskega odbora Enotnih sindikatov tov. Marino Solterji in tov. Ivan Bukovec-Vojmir.

Bilo je navzočih okoli 600 delavcev vseh vrst in Enotnih sindikatov.

Ob pričetku zborovanja je pozdravil delavce in zastopnike tov. Cernigoj, predsednik Enotnih sindikatov za Trzin. Prebral je navzočim letak, ki so ga širili Julijski sindikati in v katerem obrekujejo Enotne sindikate in njihove funkcionarje. Tov. Cernigoj je takoj poudaril, da so bili vsi funkcionarji Enotnih sindikatov v Trzinu aktivni partizanski borci, ki ne bodo nikoli dovolili, da bi se vrnilo leto 1923.

Za njim je tov. Vojmir poročal o mezdni pogajanju.

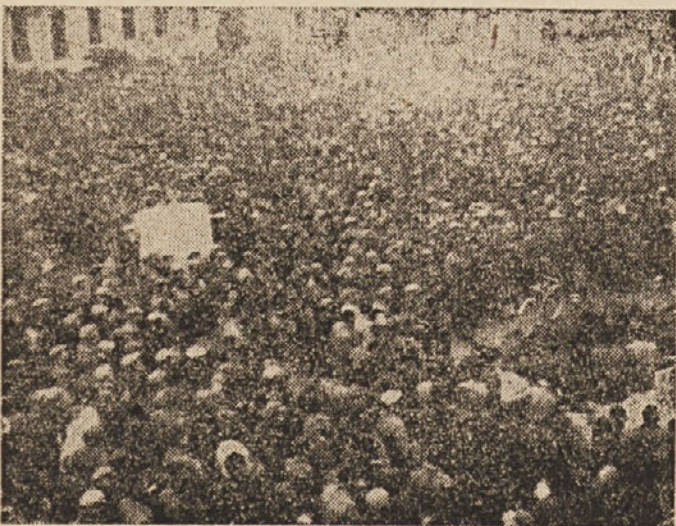
Nato je govoril tov. Marino Solterji. Poudaril je razbijaško akcijo Julijskih sindikatov, ki s svojim delom koristijo reakci-

onim in sovitiškim italijanskim krogom. Enotni sindikati so osnovani na razredni podlagi in vključujejo demokratične elemente, ki so se borili v gozdovih ali trpih v jecah. Enotni sindikati niso v službi slovenskega nacionalizma, kajti v njih imajo enake pravice delavci obeh narodnosti.

Tov. Marino je poudaril, da sindikati branijo politične svobode, ker se politika ne more ločiti od ekonomije. Zahtevajo ljudsko oblast, ker vidijo v njej podlago za prost razvoj demokratičnih pravic. Zato so delavci stali, ko je bil ukinjen slovenski demokratični list in stavkajo tudi, ko se vračajo na delo v tovarne fašističnih elementov.

Zato je tudi ljudstvo odločno nastopilo proti internacionalizaciji mesta, ker noče, da bi naš kraj postal kolonija.

Z druge strani imamo Julijske sindikate, ki so nacionalno nestrpni in hočejo nasilno vplivati na rešitev pripadnosti naše pokrajine k Italiji. Enotni sindikati so pa avto-

Sindikato
zborovanje
v Trzinu

Kmetijstvo

O fašističnem „Consorzio agrario“

V vprašanju „Consorzio Agrario“ se pojavljajo razne nevednosti, ki bi utegnile povzročiti zelo resne spore.

Enotni sindikati, odsek za kmetijstvo, kakor tudi Kmečka nabavljajna in prodajna zadruga z o. z. v Trzinu sta vedno odpravljala in se vedno borila proti vsem kvarnim pojavom, ki škodijo edino le našemu kmetovalcu. Pokrenili so tudi vse z edino željo, da se odstranijo vse nevednosti in nepravilnosti, ki bi utegnile ovirati resno delo in povzročiti resne spore.

Pred fašistično dobo, v Avstriji in kasneje v Italiji, so bili kmetje naše pokrajine organizirani v raznih kmečkih organizacijah, združenj itd. Kmetje te pokrajine so po večini Slovenci. (70 do 80%). Zato je umestno, da so bile njihove organizacije slovenske.

Ko je fašizem prevzel oblast, je centraliziral vse, torej tudi vse kmečke organizacije. Zato je bila v vsaki pokrajini dovoljena le ena sama poljedelska organizacija. Vse ostale slovenske organizacije so bile razpuščene, in to le zato, ker so bile slovenske in so ščitile koristi slovenskih kmetov. Fašističnim pritepecem se je zdelo samo po sebi umestno, da morajo vse te organizacije izginiti, da bi bila z gospodarskim uničenjem slovenskega kmeta raznarodovalna politika uspešnejša. Razumljivo je, da je bila fašistična poljedelska organizacija pri našem človeku zasvožena. Čudi nas le, da ta ustanova še vedno živi in da je uprava v rokah tistih fašistov in nastojev, ki so bili v upravi že pod pokroviteljstvom fašistične vlade.

Njena pravila so navdahnjena po zakonu fašističnega ministrstva za poljedelstvo in gozdarstvo v Rimu, od maja 1942 — št. 566 (Minister Pareschi, fašist). Omenjeni zakon določa v Cl. 11 sledeče:

Upravni odbor tvorijo: predsednik in podpredsednik, delegata ministrstva za poljedelstvo in gozdarstvo,

ena dva člana, ki ga imenuje fašistična zveza poljedelskih delavcev,

en član, ki ga imenuje fašistična nacionalna zveza za kooperacijo,

en član, imenovan po italijanski zvezi kmečkih združenj.

Štirje člani odbora zastopnikov prizadeleži zainteresirancev.

Cl. 9 odreja sledeče:

»Predsedstvo Consorzia tvorijo predsednik in podpredsednik, ki jih imenuje ministrstvo za poljedelstvo in gozdarstvo na predlog fašistične zveze poljedelcev oziroma fašistične zveze poljskih delavcev.

»Za tega jasno izhaja, da je ta uprava bila resnično in povsem fašistična ter sestavljena iz izrazitih in pravičnih fašistov. Ministrstvo za poljedelstvo in gozdarstvo, ki je imenovalo predsednika, podpredsednika

enega delegata in upravne kontrolne organe, jih je prav gotovo izbiralo med osebam, ki so kot fašisti uživale popolno zaupanje in ki so jamčile, da bodo upravljale Consorzio v pravem fašističnem duhu.

Po razpadu fašizma in okupaciji Trsta s strani Nemcev je bila ta uprava razpuščena in na mesto nje je bil imenovan komisar »Beauführer« (vodja poljedelcev), dr. Cosolo. Ni nobenega suma, da ni dr. Cosolo užival popolno zaupanje nacističistov.

Zato je umestno, da je omenjeni gospod za časa jugoslovanske okupacije zbežal, ker se je verjetno čutil krivega. Na njegovo mesto je bil postavljen za komisarja Slovenec Božidar Kosmina.

Sedaj se organizacija nahaja pod ZVU. Cl. 3 zavezuje ukaz št. 46, ki se nanaša na »Consorzio Agrario«, določa, da bo odbor vsakega »Consorzia Agraria« sklical v roku 15 dni glavno skupščino, da bi izvolil upravni odbor, kakor določa omenjeni člen.

Iz tega sledi, da je poverjena organizacija »Consorzio« pod kontrolo ZVU istim fašistom in nacistom, ki so bili v upravi že pod pokroviteljstvom fašistične vlade.

Ne more držati noben izgovor, da so ti elementi izpolnili osebne pole za epuracijsko komisijo, katere cilj je bil priznati za nedolžne. Verjetno, da oni ne odgovarjajo za kak določen zločin, vendar je res in izven vsake diskusije, da so bili vodeči fašisti, navdahnjeni s fašistično ideologijo in misel. Nostjo ter da so vodili »Consorzio Agrario« in imenu fašistične vlade, po njenih navodilih, v njenem duhu in metodah ter s polnim zaupanjem.

Otvoritev delavskega doma v Ilirski Bistrici

V nedeljo 13. p. m. je bila v Ilirski Bistrici svečana otvoritev delavskega doma. Svečanost je pričela z govorom tov. Valencija, ki je orisal pomen te otvoritve za splošni razvoj delovnega ljudstva. Po njegovih izjavah pa so vsi navzoči zapeli pesem »Naprej zastava slave«, delavski moški zbor pa pesem »Mi vstajamo«.

Ostali govorniki so v imenu raznih ustanov in društev izrazili delavstvu svoje čestitke k njegovim uspehom. Tov. R. Zidar, predsednik strokovnega sveta, pa je pozdravil navzoče v imenu ESZD-a.

Sledile so razne recitacije in pevске točke.

S. te slovesnosti so odposlali tudi nekaj resolucij, in sicer: mednarodni kontrolni komisiji, ustavodajni skupščini v Beograd in tov. Kerdeljcu.

Odgovorni urednik: Albin ZABRAC.

nomna organizacija, ki bo strnjeno stopila v organizacijo tiste države, kamor bo priključena Julijska krajina po mirovnih pogodbah. Julijski sindikati se poslužujejo tudi laži, kar dokazuje tudi njihova trditve v Rimu, da imajo organiziranih v Trzinu 6000 članov. Ko so delavci pričeli vzdikati: »Kdor pripada Julijskim sindikatom, naj dvigne roko«, je ni nihče dvignil.

Ce bi prišli v Trzin tovariši iz Italijanske glavne konfederacije dela, bi se sami prepričali, kje so včlanjeni tržiški delavci.

Zborovanje je zaključil tov. Giordano Tomasich, bivši politični komisar brigade »Natisone«, ki je pozval delavce naj zbirajo podpore za siromašne partizane in sirote padlih partizanov.

Zadružništvo

Odlični uspehi Konzumne zadruge tržiških delavcev

27. januarja 1946. se je vršila skupščina članov Konzumne zadruge tržiških delavcev v Trzinu. Bilo je prisotnih lepo število članov, ki so vsi živahno posegali v diskusijo in dokazali, da se živo zanimajo za svojo trgovino, oziroma za zadrugo. Vsi se v polni meri zavedajo, da so lastniki in enako odgovorni ter da morajo zato tudi prispevati z delom vsak po svojih močeh in sposobnostih.

Uspehi zadruge so rezultat te zavednosti in agilitnosti vseh članov. Zadruge je bila ustanovljena 11. avgusta 1945. ter je pričela svoje delovanje z devetimi člani, ki so podpisali vsak po en delež 1.000 lir. Ustvaril se je na ta način začetni kapital 9.000 lir. Vsakemu je bilo dobro znano, kaj pomeni ta vsota v današnjih časih in pri današnjih cenah. To je vrednost ene vreče moke! In vendar so tržiški delavci dokazali, da se tudi s tako malenkostno vsoto dosežejo v najkrajšem času najboljši rezultati, če je le razvit pri članih zadružniški duh. To pa posebno velja v naših krajih, kjer zadruge nimajo tiste podpore, ki bi jo uživale pod pogoj ljudske oblasti.

Dva meseca in pol po ustanovitvi je zadruga štela že 716 članov, mesec dni kasneje 2.509 članov, nadaljnji mesec, oziroma ob koncu preteklega leta 3.403 člana, a danes jih šteje 3.661. Današnji kapital zadruge znaša 1.878.500 lir.

Ta zadruška zdaj čvrsto stoji na svojih nogah, njeni člani so pa že zaščiteni pred vsemi izkoriščevalci. Zadruška ima že dva lokala in si je te dni priskrbel tretjega za prodajo goriva.

Tudi v samem denarnem prometu je razvidno udarniško zadružno navdušenje tržiških delavcev. Vse razpoložljivi denar so vedno izkoriščali za nabavljanje in prodajo raznih potrebščin. Naravnost mrzlično delovanje te zadruge je razvidno iz sledečih razpredelnice prodanega blaga:

1. decembra	3.460	—	lir
20. decembra	53.296	—	lir
31. decembra	102.173	—	lir
21. januarja	115.235	—	lir

O telesni vzgoji

FINALNE TEKME

Sportno društvo Škedenj - Tovarna strojev 3-0

Nedeljsko srečanje med športnim društvom Škedenj in Tovarnim strojem je končalo z rezultatom 3:0. Tekma se je odigrala na igrišču C. R. D. A.

Obe moštvi sta se zavedali važnosti nedeljskega srečanja in sta vložili vse svoje znanje in voljo v igro, da bi izvojevali zmago za svoje barve.

Prvi polčas je končal neodločeno. Sele v drugem polčasu je uspelo društvu Škedenj izvojevati zmago. Tovarna strojev je igrala na polju dokaj lepo, pred vrati pa je vedno odpravljala. Manjka jim realizator, ki bi v kazenskem prostoru znal streljati. Mnogo bolj odločna je bila v tem oziru igra Škedenjcev, ki so se mnogo bolj znašli v kazenskem prostoru.

Nabrežina - Opčina 2-0

Ta tekma se je odigrala na igrišču Nabrežina. Tudi ta tekma je končala v prvem polčasu neodločeno. Sele v drugem polčasu se je Nabrežina zbrala in dosegla končni rezultat 2:0.

Tabela tekmovalja izgleda po nedeljskem tekmovalju kot sledi:

	I	Z	N	ZG	DG	PG	T
Škedenj	2	1	1	—	5	2	3
Nabrežina	1	1	—	—	2	0	2
Tovarna strojev	2	1	—	1	5	4	2
Opčina	3	—	1	2	3	9	1

(Oznake v tabeli pomenijo: I = igrane; Z = zmage; N = neodločene; ZG = zmagovite; DG = dobljeni goli; PG = prejeti goli; T = točke.)

Širite naš list

v spolu možnosti za izkoriščanje, temveč sankcionira za vse enake pravice in dolžnosti.

Dolžnost sindikatov je, da se bore v tem smislu in da dosledno ter z najodločnejšo vztrajnostjo zahtevajo vse pravice, ki pripadajo delovnemu ljudstvu sploh, torej tudi delovni ženi.

Borili se morajo za vse tovarniške delavce, služkinje, dekle, uradnice, intelektualke itd., za vse one, ki nimajo pravic ali pa, ki imajo pravice le v omejenem, »malomeščanskem« smislu.

Borili se morajo za dvig državljanske, socialne in narodne zavesti. Posvetiti morajo vzgoji značaja in splošne kulture največjo pažnjo.

Zlasti je zaostala vzgoja značaja pri neorganiziranih ženi. Pri teh je ostala vzgoja na isti stopnji, kot je bila nekdanj. Slonela je na pretrani sentimentalni, neživljenski osnovi in se ni dvignila razumsko iznad nje. Vse to je jako kvarno vplivalo na odnos žene do družbe in na njen položaj v družbi.

Zato morajo sindikati pokreniti vse, da pravilno zainteresirajo vse delovne žene. Vključiti jih morajo masovno v svoje organizacije. Vključiti moramo žene v praktično delo, kajti le na ta način bodo uspeli doseči dolet vsa veličino vrednosti in v ustvarjalne sposobnosti dela sploh. Jasno moramo prikazati vsem brez razlike one kvarne posledice za družbo, ki izvirajo iz nezdravega mišljenja o privilegijih poedin-

Socialna zaščita

O SOCIALNEM ZAVAROVANJU

IV.

Socialno zavarovanje in sindikati

Nekatere vrste zavarovanja so zelo stare. Tako je na primer zavarovanje ladij staro že več stoletij. Za pred več stoletij so se trgovci, lastniki ladij, spomnili, da bi lahko riziko pomorske plovbe porazdelili na ves svoj kolektiv. Socialno zavarovanje pa ni tako staro in delavski razred se dobro za-

veda, da je prišlo do svojega zavarovanja šele takrat, ko je prišel do razredne zavesti. Borba proti kapitalizmu za zboljšanje življenjskih prilik je prinesla tudi to pridobitev. *Riziko pri delu naj bo razdeljen med vse delavce in delovno ljudstvo naj si samo upravlja to svoje zavarovanje.* Poglavje o nastanku in razvoju socialnega zavarovanja je tako zanimivo, da bomo posvetili temu vprašanju poseben članek.

Prve delavske zavarovalnice — bolniške blagajne — so imele nalogo, da v prvi vrsti nudijo članom denarno pomoč v primeru bolezni. V drugi vrsti šele so polagale važnost na zdravniško pomoč. Od takrat se je marsikaj spremenilo. Zdravniška pomoč se je med tem tudi organizirala. Ustanovili so se ambulatoriji, sanatoriji, zdravilišča itd. V drugi fazi se torej poleg denarne podpore polaga važnost tudi na zdraviljenje obolelega člana. Ne misli pa se še mnogo na preventivo zdravljenje, to je na zdravljenje, ki bi že vnaprej preprečilo, da bi član obohel. Preventivno zdravljenje pa je še v povojih. Novo socialno zavarovanje bo moralo tu izvršiti pionirsko delo. Kakor hitro postane mladinec vajence, so bo treba zavzeti zanj. Zdravilniki bodo morali preiskati, za kateri poklo je vajence najbolj sposoben. Če je nagnjen h kakšni bolezni, ga bo treba prej ozdraviti. Vse vajence bo treba — dokler ne dorastejo v zdrave in močne delavce — stalno zdravniško nadzorovati. Tako bomo dobili rod, ki bo zdrav in sposoben za delo. Druga taka naloga preventivne medicine je, da primerno zaščiti delavce v poklicih, ki so zdravju škodljivi, da pomaga nosečim materam zato, da bodo one in njih otroci zdravi, da odpravila v tovarni ves, kar je škodljivo za zdravje itd. Novo zavarovanje ima torej trojno nalogo:

1. da skuša preprečiti nastanek bolezni (preventivno skrbstvo),
2. da zdravi obolelega zavarovanca,
3. da nudi denarno odškodnino oškodovanemu zavarovanču.

V.

Organizacija socialnega zavarovanja v Jugoslaviji

26. januarja 1945, ko je še velik del Jugoslavije trpel pod okupatorjem terorjem, se je v svobodnem Beogradu vršila konferenca delegatov združenega strokovnega gibanja delavcev in nameščenecv Jugoslavije, ki je v svoji resoluciji stavila tudi zahteve, da se zadrži v eno ustanovo vse dotedanje ustanove za socialno zavarovanje in da se v novi ustavi izvede načelo delavske samouprave.

Tem povsem upravičenim zahtevam delovnega ljudstva je AVNOJ ugodil in izdal 4. 5. 1945 »Zakon o izvajanju socialnega zavarovanja«. V tem zakonu je določeno:

1. da se zdruzi v eno zavarovalnico vse desetletne zavodov in blagajn predvojne Jugoslavije;

Sindikato življenje cone B

Takoj po osvoboditvi se je začelo zelo živahno razvijati sindikalno gibanje v coni B, in to na področju Goriskega okrožja v Idriji in Ajdovščini. V teh dveh središčih so bili izvoljeni pripravljajni odbori Enotnih sindikatov že ob koncu maja. Prva podružnica je bila ustanovljena pri rudniku živega srebra v Idriji na ustanovnem občnem zboru 29. junija 1945. Posebno dobro je delovalo Gorško okrožje, kjer so sindikati aktivno sodelovali z množičnimi organizacijami in ljudsko oblastjo. Ker ima cona B manj industrije, posebno z ozirom na razdeljeno Tržaško okrožje med cono A in B, ima tudi svoje posebnosti in primeri z razvito industrio v coni A. Po razdelitvi pokrajine v dve coni je bilo potrebno tudi ustvariti poseben izvršni odbor Enotnih sindikatov za cono B. To se je izvršilo 9. avgusta 1945 v St. Petru na Krasu. V odbor so bili izbrani 4 Slovenci in 3 Italijani. Ustvaritev takega odbora je bila nujna, ker delujejo Enotni sindikati v dveh conah v popolnoma drugačnih razmerah. V coni B uživajo sindikati podporo oblasti, v coni A pa ne uživajo, marveč se šele borijo za to pravico. Naloge Enotnih sindikatov v coni B so konstruktivne prirode ter že prispelajo k obnovi. Ljudstvo popolnoma razume naloge Enotnih sindikatov in jih podpira razen osamljenega primera v Kopru, ko so skušali reakcionarni elementi ovirati ljudsko oblast ob priliki emisije jugo-lire. Taki pojavi se pripetijo le tam, kjer nedeljski elementi niso sodelovali v narodno osvobodilni borbi, kjer niso sami gradili ljudske oblasti in je ne znajo čuvati in spoštovati.

V okrobru je izšla uredba o plačah delavcev in nameščenecv z veljavnostjo od 1. julija in z odplačilom zaostankov od julija naprej. Urejeno je tudi socialno zavarovanje. V primeru bolezni že dobijo vsi

delavci in nameščenici izplačane družinske doklade, in hranarinci, Poslovalnice za posredovanje dela so v razvoju.

UDARNISKO DELO

Bredtem ko je v coni A veliko število medposelnih delavcev in nameščenecv, je v coni B udarniško v polnem razmahu. V udarništvu so se najbolj izkazali idrijski rudarji. Napravili so brezplačno 3 apnenice s 1000 stoti apna in pripravili 1000 m³ drv za mestne reževe in upokojenje. Priredili so dve udarniški nedelji pri košnji na kmetih in na ta način pripravili 150 stotov sena, ter tako z delom učvrstili bratstvo med industrijskimi in kmečkimi delavci. Zbrali so tudi 420 ton starega železa, pospravili so več ruševin in udarniško izvršili razna popravila v rudniku in na stavbah s 50% prihranka na času. Poklonili so ves dohodek nedeljskega udarniškega dela raznim socialnim in prosvetnim ustanovam in s tem tudi znatno zvišali proizvodnjo. Samo za socialne in prosvetne ustanove so izdali iz dohodkov udarniškega dela nad pol milijona lir.

Tudi delavci iz Ilirske Bistrice so se izkazali vredni svojih idrijskih in jugoslovanskih bratov. V eni udarniški nedelji so rudarji pripravili 60 ton premoga, lesni delavci pa so pripravili 10 voz drv za mestne reževe.

V Ajdovščini je napravilo 30 delavcev 150 udarniških ur pri izdelavi stanovanjskih barak za pogorele.

Delavci iz Ilirske Bistrice, St. Petra na Krasu in Postojne so tudi zbrali znatne vsote denarja iz udarniškega dela v socialne in kulturne namene.

Jasno je, da je proizvodnja na vseh sektorjih dela, tam, kjer ljudstvo uživa podporo oblasti in si samo neovirano gradi boljšo bodočnost, vsa dan večja. Posebno mo-

2. naj delovno ljudstvo samo upravlja te ogromne ustanove.

To je bil velik uspeh delovnega ljudstva. V stari Jugoslaviji so imele reakcionarne vlade interes, da je bil delavski razred tudi na polju socialnega zavarovanja razcepljen in da so tako vrinile v te razne zavarovalnice za ravnanje, sefzdravnike itd. svoje pristaje. Invenetno naše ljudske oblasti pa je, da je delavski razred tudi tukaj združen in enoten. Cim več je zavarovancev v kakih ustanovah, tem večja bo moč te ustanove, tem lažje bo nudila članom vse potrebno in ne bo izigrala stanu proti stanu s tem, da bo nudila enemu stanu več, drugemu manj.

Reakcionarne vlade so vedno skušale preprečiti, da bi delovno ljudstvo samo upravljalo svoje zavarovanje. V stari Jugoslaviji je tudi obstajalo socialno zavarovanje in po predpisih bi morali vsi zavarovani člani sami voliti upravne odbore. Vrsti reakcionarnih vlad pa je preprečevala te volitve in je imenovala le svoje pristaje v upravo. Zakon AVNOJ-a je napravil temu konec in delovno ljudstvo bo končno v svoje roke upravo tega svojega zavarovanja, tega premoženja, ki je bilo vedno negova last.

Za vso državo je ustanovljen Osrednji zavod za socialno zavarovanje v Zagrebu (OZZS). Vsaka federalna republika pa ima svoj Federalni zavod za socialno zavarovanje (FZZS). Federalni zavodi so zopet razdeljeni na podružnice.

Podružnice, federalne zavode in osrednji zavod, bo upravljalo delovno ljudstvo po svojih zaupnikih.

Zavarovanje za brezposelnost je ločeno. Vodi jo borze dela, ki jih bodo ravno tako upravljali. (Prispevke za to zavarovanje pa pobira iz praktičnih razlogov socialno zavarovanje).

Socialno zavarovanje izplačuje tudi doklade za otroke — enako za vse delavce in nameščenice. (se nadaljuje)

Tekmujte

z dopisovanjem!

FRUNZE — Med vojno so kirgiški geologi izvijali nekaj izredno važnih odkritij, med njimi odkrije vzhodno ferganskega premogovnega bazena, ki je največje premogovno področje v osrednji Aziji z velikimi zalogami premoga vseh vrst.

LONDON — Reuter je izvedel iz Santiaga de Chile, da je čilska konfederacija dela sklenila spremeniti delno stavko počeni s ponedeljkom v splošno stavko, ker vlada ni rešila vprašanj, zaradi katerih je 30. januarja nastala stavka.

LONDON — Glavna skupščina Združenih narodov je danes sklenila, da bo prepuščila vprašanje pripustitve predstavnikov svetovne sindikalne federacije k skupščini, komisiji za politična in varnostna vprašanja.

ramo poudariti, da so idrijski rudarji že dosegli 100% predvojne proizvodnje. Ravno tako so se izkazali tudi delavci pri lesni industriji na Zagah v Ilirski Bistrici. Beljskem pri Postojni in v Ajdovščini. V Beljskem pri Postojni so tudi brezplačno zrezali 100 kubičnih metrov lesa za pogorele. Povsod dajejo delavci predloge za zboljšanje in dvig proizvodnje ter za štednjo surovin.

KULTURNO PROSVETNO DELO

Tudi na kulturno prosvetnem delu se opaža znaten napredek. Delavci v Izoli imajo svojo godbo in vajeniški tečaj, ki ga obiskuje okrog 200 vajencev raznih poklicev in strok. Rudarji v Idriji so tudi ustanovili svoj rudarsko godbo in pevski zbor z okoli 60 člani. Delavci v Ilirski Bistrici imajo tudi svoj pevski zbor. Razen tega sodeluje nad 50% organiziranih članov v raznih kulturno prosvetnih društvih.

ZADRUŽNO DELOVANJE

Delavci imajo skoraj povsod po Istri delavske zadruge. Zadruge v Idriji, Tolminu, Ajdovščini in Ilirski Bistrici uživajo povsod podporo sindikatov ter se njihovo članstvo veča vsak dan. Tam, kjer ni delavskih združenj, se pripravljajo načrti za njihovo ustanovitev. Poudariti moramo, da se tudi kmetje zanimajo za zadružno delovanje, ker so uvideli, da si bodo na ta način zagotovili svoje ekonomske interese bodisi kot kupci ali proizvajalci.

KMEČKI SINDIKATI

V coni B, posebno v slovenskem delu, so kmetje večinoma organizirani v sindikatih raznih strok. To so le mali kmetje, ki nimajo dovolj dohodkov, da bi lahko živeli od svoje kmetije. Poljedelski delavci so združeni le v Istri v samostojne kmečke podružnice, ker le tam še obstajajo koloni.

Delavci lesne industrije v Ajdovščini

Članstvo podružnice Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščenecv lesne industrije Rizzatto se zaveda, da je treba hiteti z gradnjo. Primorska je porušena. Vsi delavci se zavedajo, da si sami gradijo nov svet, hliče ne godrnja pri delu. Primorska bo vsalala lepa in ponosna. S svojimi rokami jo bodo dvignili iz ruševin okupatorskega nasilja.

Delavci te lesne industrije so se pred 9 meseci zaskrbljeni zbrali na svoj prvi stanek, ki ga je sklical tov. Marko. Takrat se niso prav vedeli, kje in kako bi začeli. Od tedaj pa je se mnogo spremenilo. Delo se je razgibalo in sedanjí sestanki so živahni in polni debat. Delavstvo postaja vedno bolj razgledano, tako v gospodarskem kakor tudi v političnem oziru.

Ne enem izmed sestankov so sklenili, da bodo iz odpadkov lesa poskusili napraviti uporabne dele poh